

Warszawa, 7 maja 2015 r.

Prof. nadzw. dr hab. Cezary Wójcik
Dyrektor INE PAN

Tekst wystąpienia na zebraniu plenarnym Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk w dniu 7 maja 2015 pt.:

„Sytuacja w Instytucie Nauk Ekonomicznych PAN, kondycja polskiej nauki i przyszłość Polskiej Akademii Nauk – głos młodej generacji naukowców”.

Instytut Nauk Ekonomicznych PAN (INE PAN) – po zaledwie 1,5-rocznym okresie reform – znalazł się w pierwszej dziesiątce najlepszych ośrodków ekonomicznych w Polsce i po raz pierwszy w swojej historii został sklasyfikowany wśród najlepszych ośrodków ekonomicznych na świecie¹. Liczba artykułów w prestiżowych pismach wzrosła sześciokrotnie, a grantów – siedmiokrotnie. Wartość przyznanych grantów wzrosła z ok. 150 tys. do ponad 2 mln. złotych. Silnie wzrosły cytowania w pismach międzynarodowych. Odwrócona została piramida wieku – 30% kadry to młodzi, nowozatrudnieni, pracownicy posiadający dorobek w prestiżowych pismach zagranicznych. Wzrosła jakość dydaktyki – w najnowszym rankingu Tygodnika Wprost w 2015 program MBA INE PAN znalazł się w pierwszej dziesiątce najlepszych programów MBA w Polsce według Pracodawców. Napływają słowa zadowolenia ze strony uczestników nowych edycji studiów, rekrutacja na studia była rekordowa. Do Instytutu zgłaszają się młodzi polscy naukowcy pracujący i studiujący za granicą, którzy chcą nawiązać współpracę. Równocześnie, wszystkie nieprawidłowości prawne i finansowe z ostatnich ośmiu lat zostały sanowane, a o ich ujawnieniu została powiadomiona prokuratura. A wszystko to w sytuacji silnie spadającej dotacji budżetowej. (zał. 1 i zał. 2).

Jednak minione półtora roku to też podróż po najciemniejszych zakątkach polskiej nauki i PAN: pobłażliwości dla działań nieetycznych, nierzetelne reguły ocen dorobku naukowego, ignorowanie prawa.

Chcę je przedstawić jako przyczynek do dyskusji o kondycji PAN i polskiej nauki. Dodam, że o sprawach, które tu poruszę, poinformowałem Prezesa PAN, prof. dr hab. Jerzego Duszyńskiego, który – jak wnoszę z jego medialnych wypowiedzi – ma szczerzy zamiar przeprowadzenia pozytywnych zmian.

Chcę przy tym podkreślić, że występuję dzisiaj nie tylko jako dyrektor INE PAN, ale też jako przedstawiciel młodego pokolenia polskich naukowców i młodych Polaków, którzy z narastającą frustracją obserwują patologie w funkcjonowaniu znacznej części polskich instytucji naukowych, które dławią polską naukę, wstrzymują jej rozwój oraz powodują odpływ talentów.

Problemy które poruszę dotyczą wielu naukowców i studentów w Polsce, ale żeby nie być gołosłownym podam konkretne przykłady z doświadczeń Instytutu.

Nierzetelność ocen dorobku naukowców

Zacznę od ocen dorobku naukowego, bo nierzetelnością i dyskrecjonalnością tego procesu skrzywdzonych jest tysiące polskich naukowców – z tego powodu wielu z nich zdecydowało się wyjechać za granicę, gdzie są oceniani według kryteriów merytorycznych.

W kwietniu br. zmuszony byłem złożyć do Prezesa PAN wnioski o stwierdzenie nieważności przeprowadzonej oceny działalności INE PAN. Cała procedura oceny została przeprowadzona tak nierzetelnie merytorycznie i niezgodnie z prawem oraz zasadami oceny jednostek naukowych i normami etycznymi, że aż trudno uwierzyć, że mogło się to wszystko zdarzyć w najbardziej szacowanej instytucji naukowej w Polsce, w kraju Unii Europejskiej.

Zacznijmy od naruszeń prawa.

Podam tylko kilka: w trakcie oceny naruszono Statut PAN, uchwały głosowano przy braku (!) wymaganego kworum, przyjęto uchwałę popierającą nieistniejący (!) wniosek Rady Naukowej². Doszło do naruszenia §37 ust. 5 Statutu PAN, który jest gwarantem ograniczania konfliktu interesów i zapewniania rzetelnej i obiektywnej oceny. Przepis ten zabrania, by w ocenie okresowej uczestniczyli członkowie Rady Naukowej ocenianej jednostki. A co się dzieje w PAN? Na Przewodniczącego (!) Komisji ds. Oceny powołuje się członek Rady Naukowej ocenianego Instytutu w kadencji 2009-2014, wyznaczonego do Rady Naukowej także w kadencji 2015-2018.

Pytam - czy to mają być standardy PAN jako praworządnej instytucji publicznej, która ma obowiązek działać na podstawie i w granicach prawa?

Przejdźmy do rzetelności oceny dorobku.

W ocenie zawarto całkowicie nieprawdziwe informacje i zarzuty, do których Instytut zgłosił aż 23 wnioski o sprostowanie oczywistych błędów, a które dotyczyły niemal całej opinii.

Przykłady?

Autor opinii, prof. J. Wilkin, zarzuca jednemu z pracowników, że fałszuje autorstwo artykułu w prestiżowym piśmie – jest to nieprawda (!), pracownik ten jest autorem publikacji.

Autor opinii, prof. J. Wilkin, zarzuca, że raportowana liczba grantów jest niezgodna z prawdą, bo część z nich trzeba było zwrócić – jest to nieprawda (!) żadnych grantów Instytut nie zwracał.

Autor opinii, prof. J. Wilkin, zarzuca, że część prestiżowych artykułów jest afiliowana poza INE PAN – jest to nieprawda, artykuły mają afiliację INE PAN.

W opinii jest cała masa innych tego typu nierzetelności, które celowo wykorzystywane są do podważenia wiarygodności osiągnięć pracowników Instytutu, w tym zwłaszcza młodego pokolenia³.

Przejdźmy zatem do etyki.

Można się pomylić, człowiek jest tylko człowiekiem. Dlatego Instytut zgłosił wniosek o sprostowanie błędów i nieprawdziwych informacji. Prezes PAN zapewnił nawet, że wnioski „poddane zostaną dogłębnej analizie”, a Autor opinii został zobowiązany do odniesienia się do uwag Instytutu⁴.

Co się dzieje?

Autor opinii odmawia jakiegokolwiek (!) odniesienia się do uwag Instytutu. Nawet nie kontaktuje się z instytutem, żeby otrzymać wgląd w stosowne dokumenty – odmawia sprostowania⁵. A co na to władze Wydziału? W pełni to akceptują. Na uwagę zgłoszoną podczas spotkania bezpośredniego, że jest to niedopuszczalne, że przecież opinia zawiera informacje całkowicie nieprawdziej Dziekan Wydziału I odpowiada „wie Pan, w nauce wszystko podlega dyskusji”. Dwa dni po spotkaniu opinia jest procedowana dalej, tak jakby nic się nie zdarzyło.

Panie Profesorze – zwracam się do Pana prof. J. Wilkina – czy tak ma wyglądać etyka i rzetelność w nauce? Czy to jest etos członka rzeczywistego PAN?

Przejdźmy do naruszeń zasad oceny.

W trakcie całego procesu oceny, Autor opinii dot. działalności Instytutu nie podjął żadnego kontaktu z Instytutem w celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości – ani przed, ani w trakcie ani po zgłoszeniu uwag do opinii. Co więcej, kiedy w trakcie posiedzenia Rady Kuratorów poświęconego tak

² Uchwała Rady Kuratorów Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN nr 9/2015 z dn. 20 lutego 2015.

³ Pismo z dn. 24 lutego 2015 r. http://www.inepan.waw.pl/images/pliki/inne/Pismo_prof_Jerzy_Wilkin.pdf

nierzetelnie wykonanej opinii Przewodniczący Rady proponuje, aby zaprosić Dyrektora ocenionego Instytutu – w protokole czytamy „*nikt nie wyraził chęci*”⁶.

Dzieje się tak, pomimo że we wskazówkach Komitetu Polityki Naukowej – współautorstwa obecnego Prezesa PAN prof. Jerzego Duszyńskiego (!) – podkreśla się, że ocena „*zyskuje na jakości jeżeli obejmuje spotkanie ekspertów z ocenianymi osobami*”.

Co więcej, członkom zewnętrznym komisji oraz członkom Rady Kuratorów nie udostępnia się kluczowej dokumentacji w sprawie – przekazano tylko selektywnie wybrane dokumenty. Pominięto (!) wszystkie dokumenty pozytywnie świadczące o zmianach zachodzących w Instytucie (**zał. 3**).

Opinia została przygotowana niezgodnie z zasadami oceny jednostek naukowych obowiązującymi w PAN i Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych, gdyż zawarto w niej oceny pozamerytoryczne oparte o informacje, które nie znajdowały się w formularzu sprawozdania przekazanego przez INE PAN.

Pytam - czy to mają być standardy PAN jako praworządnej instytucji publicznej i najbardziej prestiżowej instytucji naukowej w Polsce?

Dodać warto, że dokumenty związane z tak nierzetelną i nieprawdziwą oceną zostały nieoficjalnie przekazane „Rzeczpospolitej” na wiele dni przed przekazaniem ich ocenianemu Instytutowi. Na ich podstawie powstaje artykuł oczerniający Dyrektora. Artykuł ten został sprostowany przez „Rzeczpospolitą”, która szybko się zorientowała, że przekazano jej wątpliwe dokumenty, ale fakt ten odsłania sposoby działania w tej sprawie.

Tak sporządzona ocena stała się fundamentem zabiegów o odwołanie Dyrekcji. Pozostało tylko pytanie – jak? Na posiedzeniu Rady Kuratorów Dziekan sugeruje – może przeprowadzić audyt w Instytucie? Wiceprezes PAN odpowiada – audyt nie, bo od strony prawnej to na pewno wszystko jest teraz w Instytucie dobrze⁷. Zatem powstaje pytanie: jeśli wyniki naukowe Instytutu są tak dobre, jeżeli od strony prawnej jest wszystko dobrze, jeżeli kondycja finansowa się poprawiła, to jaka ma być podstawa odwołania Dyrekcji? Wiceprezes PAN informuje członków Rady Kuratorów, że Dyrektor zwolnił ważnego pracownika – ale nie dodaje, że osoba ta została zwolniona za próbę wydawania zaświadczeń o ukończeniu programu studiów dla doktorantów, którzy ukończyli tylko jeden semestr studiów (!) i którym zaliczono przedmioty ze studiów licencjackich i magisterskich (!), co jest nie dopuszczalne w Polsce. Zarzuca dalej blokowanie wypłat stypendiów – ale nie mówi, że MNiSW uznało, że była Dyrekcja pobrała dotację na stypendia nienależnie⁸ i zarządziło zwrot tej dotacji. Wiceprezes PAN zarzuca dalej, że nie ukonstytuowała się Rada Naukowa, nie mówiąc że Dziekan Wydziału popełnił błąd i zamiast 4 członków Akademii doprowadził do wyznaczenia 7 członków i zamiast ten błąd szybko naprawić zwlekał z decyzją przez 3 miesiące. Ostateczną listę członków Dziekan przekazał zaledwie 10 dni przed dniem, w którym odbywała się ta dyskusja⁹. Wiceprezes PAN formułuje kolejny zarzut, że Dyrektor zamówił opinię prawną ws. statusu członków Rady Naukowej, uznając to za poważne naruszenie Dyrektora, nie mówiąc że Przewodnicząca Rady Naukowej pełniła swoją funkcję nie będąc formalnie członkiem Rady Naukowej (!), ponieważ nie miała powołania od Dziekana Wydziału I, i opinia ta była niezbędna do zbadania konsekwencji prawnych takiej bezprecedensowej sytuacji.

Pytam – dlaczego członkowie Rady Kuratorów byli tak wprowadzania w błąd?

Brak reakcji na zło

Po moim liście otwartym¹⁰, w którym zwróciłem uwagę, że przez lata nie podjęto działań w sprawie nielegalnej działalności dydaktycznej prowadzonej w PAN, ostatnio mocno kreowane jest

⁶ Zob.: Protokół II posiedzenia Rady Kuratorów Wydziału I PAN w kadencji 2015-2018 20 lutego 2015 r., [http://siecobywatelska.pl/files/protokol_z_posiedzenia_rady_kuratorow_wydzialu_i_pan_\(1\)_mh67.pdf](http://siecobywatelska.pl/files/protokol_z_posiedzenia_rady_kuratorow_wydzialu_i_pan_(1)_mh67.pdf)

⁷ Ibidem, str. 8, akapit 3.

⁸ Pismo MNiSW z dnia 26 września 2014 (DBF.WPM.6302.84.2014.MK) i pismo MNiSW z dnia 19 grudnia 2014 r (DBF.WMP.6302.84.2014.MK).

twierdzenie, że to Wiceprezes PAN i Dziekan okryli nieprawidłowości i odpowiednio zareagowali i że to oni podjęli działania naprawcze, mimo że – jak twierdzą – nie dysponują odpowiednimi instrumentami do radzenia sobie z takimi problemami.

Przyjrzyjmy się więc kalendarium tej sprawy pomiędzy 2009-2013 i faktycznym działaniom (a nie słowom). Na przełomie 2009/2010 cztery (!) Instytuty z Wydziału I tworzą Kolegium Studiów Instytutów PAN (KSSI), w ramach którego uruchamia się pierwsze kierunki studiów (bez podstaw prawnych). Na przełomie 2010/2011 napływają pisma do Wiceprezesów i Dziekana Wydziału I o nieprawidłowościach.

Co się dzieje później? Dwa i pół roku później (!), tj. na wrzesień 2013 zaplanowana jest: i) rekordowa liczba kierunków i edycji studiów, ii) rekordowa liczba studentów i iii) rekordowe wpływy. Wszystko bezprawnie, z ofertami zawierającymi oszustwa – pod marką PAN. Przez 2,5 roku nie dzieje się nic, a nielegalna działalność dydaktyczna osiąga rekordowe rozmiary.

A teraz proszę się przyjrzeć drugiemu kalendarium – od momentu objęcia przeze mnie funkcji Dyrektora w maju 2013 r. Po 7 dniach urzędowania – około 10 maja 2013 – wpływa do mnie pierwsze pismo o problemach. W czerwcu, po wewnętrznej analizie, kieruję sprawę do biura prawnego PAN i wstrzymuję rekrutację na studia¹¹. W czerwcu składałem wniosek o audyt zewnętrzny¹². We wrześniu audyt jest zrealizowany i 26 września 2013 przyjęty jest pakiet kilkudziesięciu uchwał konwalidujących i sanujących podstawy prawne studiów. Następnie analizowana jest sprawa odpowiedzialności osób funkcyjnych.

Czyli – w 4 miesiące od pierwszego zgłoszenia następuje analiza i wyjaśnienie nieprawidłowości oraz naprawa podstaw prawnych. Przez kolejne miesiące, aż do dnia dzisiejszego, zmuszony jestem stawać przed setkami studentów, chociaż nie odpowiadam osobiście za to co się wydarzyło. Przepraszam ich i proszę o obdarzenie Akademii zaufaniem. Dzięki sanowaniu podstaw prawnych oraz podniesieniu jakości studiów studenci wstrzymują się z roszczeniami i wspierają proces zmian w Instytucie.

Proszę porównać te 2,5 roku i te 4 miesiące – i proszę zauważyć, że to wszystko zdarzyło się przy dokładnie takich samych instrumentach prawnych, które daje Ustawa. Twierdzenie, że podjęto szybkie działania i twierdzenie, że organ nadzoru nic nie mogą – jest nieprawdziwe.

Dodam jednocześnie, że bardzo pozytywną rolę odegrało MNiSW, które bardzo zaangażowało się w proces naprawy, a po stwierdzonych nieprawidłowościach zleciło kontrole we wszystkich instytutach PAN i obecnie rozważa zmiany w prawie, które zapobiegą tego typu sytuacjom w przyszłości. To jest właściwy sposób działania.

Pobłażliwość i złe pojęta lojalność środowiskowa

Jest czymś głęboko niepokojącym i świadczącym o kondycji Akademii, że osób – które swoimi działaniami i zaniechaniami odpowiadają za stwierdzone nieprawidłowości i doprowadzenie Instytutu i PAN na skraj dramatycznej sytuacji i utraty wizerunku – nie spotyka nawet minimalny ostracyzm środowiskowy. Co więcej głos tych osób pozytywnie rezonuje w środowisku Akademii i liczy się bardziej niż głos osób, które nieprawidłowości naprawiły w tak wielkim trudzie.

A nieprawidłowości były ogromne. Nielegalne studia, nielegalna „międzynarodowa” sieć naukowa (założona przez trzy (!) Instytuty PAN), przypadki czerpania korzyści pod postacią umów na ogromne kwoty. Miesięczne wynagrodzenia dochodziły do 10,000-20,000 złotych nawet dla osób, które miały zero (!) publikacji, zero (!) grantów, zero (!) zajęć dydaktycznych. W tym samym czasie nie było pieniędzy na zatrudnienie asystentów i adiunktów, na ich wyjazdy konferencyjne i na rozwój Instytutu. W Instytucie funkcjonowały równoległe trzy struktury organizacyjne – nie było nawet regulaminu organizacyjnego. Przez lata ignorowane były standardy doskonałości naukowej za które odpowiada głównie Prezydium Rady Naukowej – nie przeprowadzono ocen okresowych pracowników i zakładów badawczych, nie uchwalono nawet regulaminu ocen, który powinien być

zatwierdzony przez Wiceprezesa PAN, zatrudniano bez konkursów, nie określono profilu naukowego – wszystko to są wymogi Ustawy o PAN.

Co się dzieje po ujawnieniu tych faktów? Osoby odpowiedzialne za ten stan rzeczy – nawet osoby z którymi rozwiązano umowy o pracę, nawet te których działania w latach 2009-2013 są przedmiotem badania prokuratury, osoby odpowiedzialne za ignorowanie standardów doskonałości naukowej wymaganych Ustawą o PAN – powoływane są do Rady Naukowej Instytutu w nowej kadencji.

W liście do nich Dziekan Wydziału I, który dokonuje powołań w skład Rady Naukowej, pisze: *„życzę pomyślnej i satysfakcjonującej działalności z głębokim przekonaniem, że wiedza i kompetencje Pana Profesora będą dobrze służyły działaniom Rady Naukowej, a twórczy wkład w jej prace przyczyni się do rozwoju placówki”*.

Pytam – czy to mają być standardy PAN jako praworządnej i prestiżowej instytucji publicznej? Czy naprawdę jest tak, że nikt nie odpowiada za to, co się stało? Czy pobłażliwość dla tak niewłaściwych praktyk, przymykanie na nie oczu, jest właściwe?

Konkluzje

Przykład Instytutu pokazuje, że zmiany w polskiej nauce i Akademii są możliwe do przeprowadzenia w aktualnym stanie prawnym. Zasadniczą przeszkodą jest jednak źle pojęta lojalność środowiskowa, stare przyzwyczajenia, z którymi żyje się wygodnie, nieznajomość lub brak poszanowania prawa, brak wsparcia dla młodszych pokoleń naukowców, brak silnych związków nauki polskiej z nauką światową, za co odpowiadają także w dużym stopniu niewłaściwe systemy oceny i rozwoju karier naukowych, co na szczęście zaczyna się w Polsce już zmieniać.

Zmiany w Akademii są jej i polskiej nauce absolutnie potrzebne. Poddaję Państwu i nowemu Prezesowi PAN te uwagi pod dyskusję mając nadzieję, że skłoni to nas wszystkich do głębokiej refleksji.

Sposób rozstrzygnięcia opisanych powyżej problemów, pomimo że dotyczą one tylko jednego Instytutu, ma znacznie szerszy wymiar – dla wielu stanowić będzie komunikat, co do dalszego rozwoju Instytutu i kierunku zmian w Akademii.

Instytut jest dzisiaj symbolem pozytywnych zmian. Z całej Polski napływają do Instytutu maile i pisma. Młodzi Polacy, młoda generacja naukowców, studenci, cała społeczność naukowa – wszyscy oczekują głębokich zmian w polskiej nauce.

Zdaję sobie sprawę, że za to wystąpienie spadnie na mnie krytyka. Trzy argumenty zostaną podniesione.

Po pierwsze, że to co opisałem nie jest prawdą. Niestety – wydarzenia te są prawdziwe. W przypisach wskazywałem konkretne dokumenty. Wszystkie fakty są udokumentowane, a cała dokumentacja jest dostępna w Instytucie i może być udostępniona członkom Akademii.

Po drugie, że wybrałem niewłaściwą formę, nie powinienem mówić tego publicznie, bo szkodzi to Akademii. Tylko proszę zrozumieć, że wielokrotnie podnosiłem te problemy wewnątrz Akademii – ale głos ten pozostawał bez odpowiedzi. Wnioski o debatę¹³ – brak odpowiedzi. Wnioski o sprostowanie błędów¹⁴ – brak odpowiedzi. Zgłoszenie naruszenia prawa¹⁵ – brak odpowiedzi.

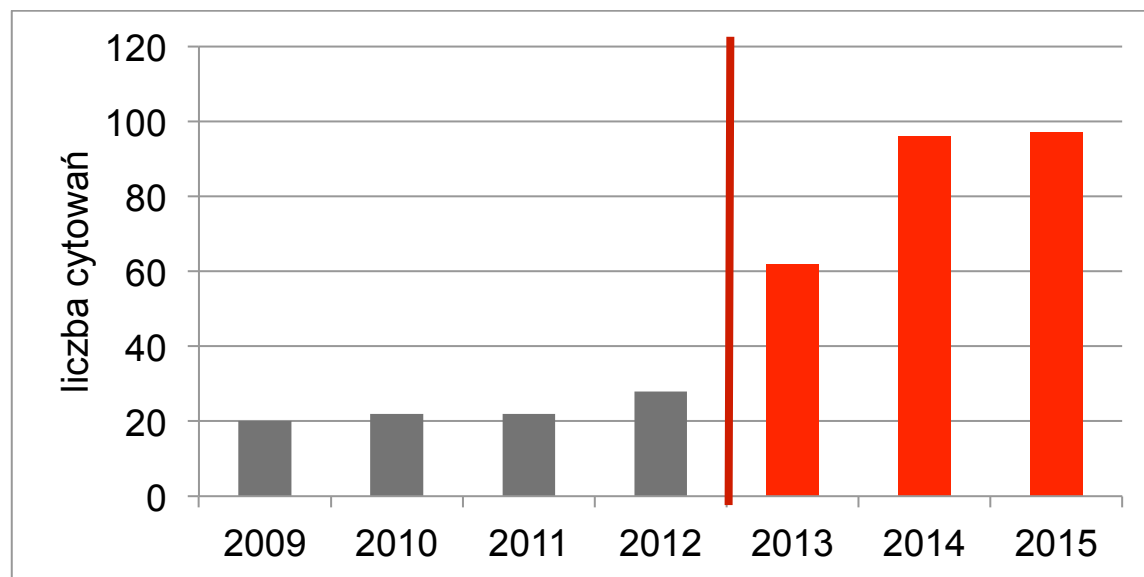
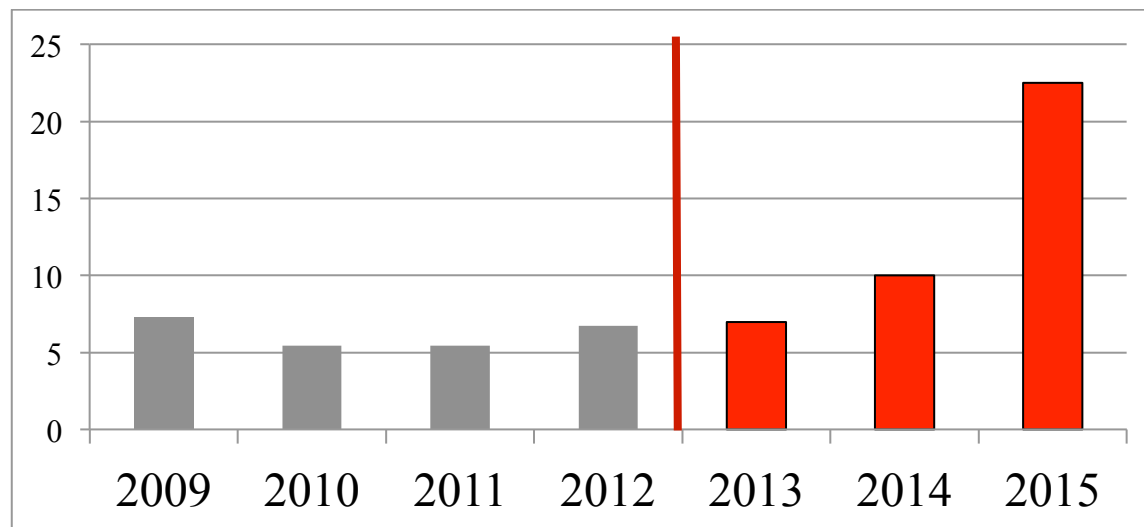
Po trzecie, że celem moich wystąpień jest utrzymanie się na stanowisku. Gdyby to było moim celem, nic bym nie mówił. Tak jest łatwiej. Mógłbym siedzieć cicho. Nikomu bym się nie naraził. Przez dwa lata musiałem wykonywać pracę, której nie życzylibym ani sobie ani nikomu innemu – ostatnią rzeczą jaką chciałbym w życiu robić to zgłaszanie spraw do prokuratury i sądu (nigdy wcześniej nie byłem nawet w sądzie) czy podejmowanie decyzji o zwolnieniu z pracy ludzi, których znałem. Kiedy

¹³ Pierwszy w lipcu 2014 r., po przedłożeniu ustaleń dot. nieprawidłowości, przedstawionych na spotkaniu z pracownikami w dniu 26 czerwca br. (zał. 4).

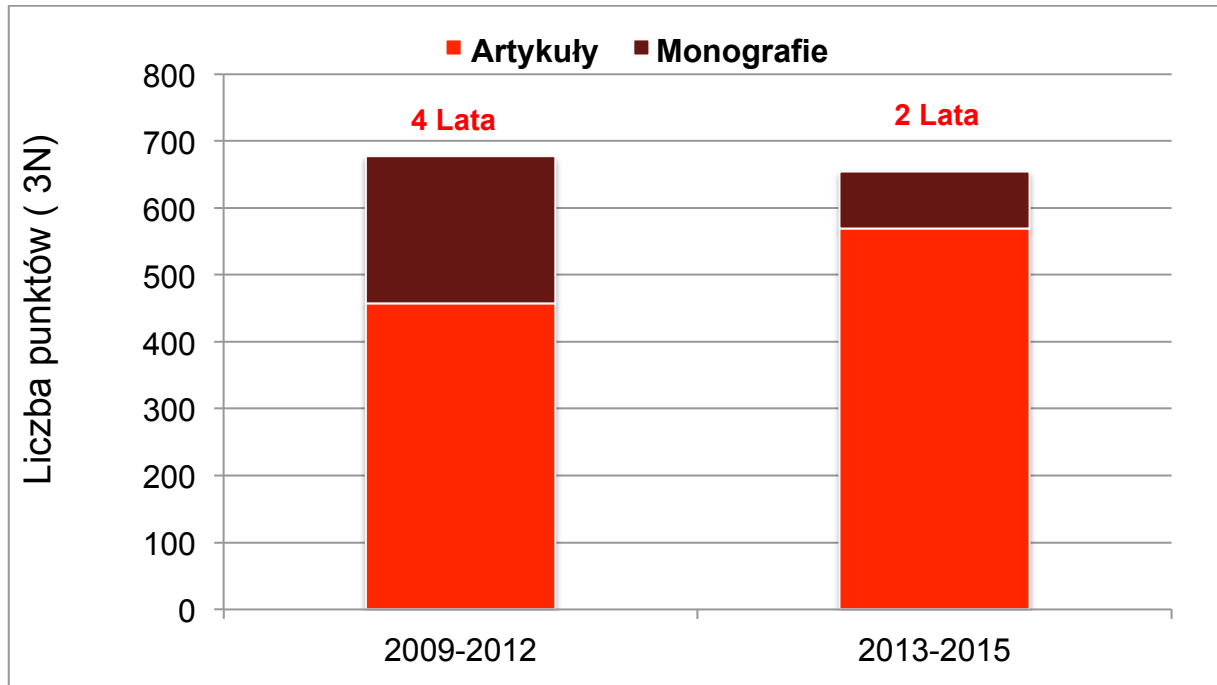
¹⁴ 23 wnioski, pisma w okresie luty-kwiecień br.

obejmowałem funkcję nie miałem pojęcia o tak głębokich nieprawidłowościach finansowych i prawnych, nikt mnie nie uprzedził (choć podobno zostały odkryte przed moim przyjściem). Kiedy je jednak odkryłem nie miałem wątpliwości, że dla dobra Instytutu i życia publicznego w Polsce trzeba wszystkie te nieprawidłowości wyjaśnić i wyciągnąć konsekwencje wobec osób za nie odpowiedzialnych, bez względu na nazwisko i stanowisko (a wysoko postawionych osób w Instytucie nie brakuje).

Moje wystąpienie wynika z głębokiego przekonania, że nie tylko jako Dyrektor, ale przede wszystkim jako profesor Polskiej Akademii Nauk jestem zobowiązany do – jak mawiał prof. Władysław Bartoszewski – „robienia tego co słuszne, nawet jeśli się to nie opłaca”.

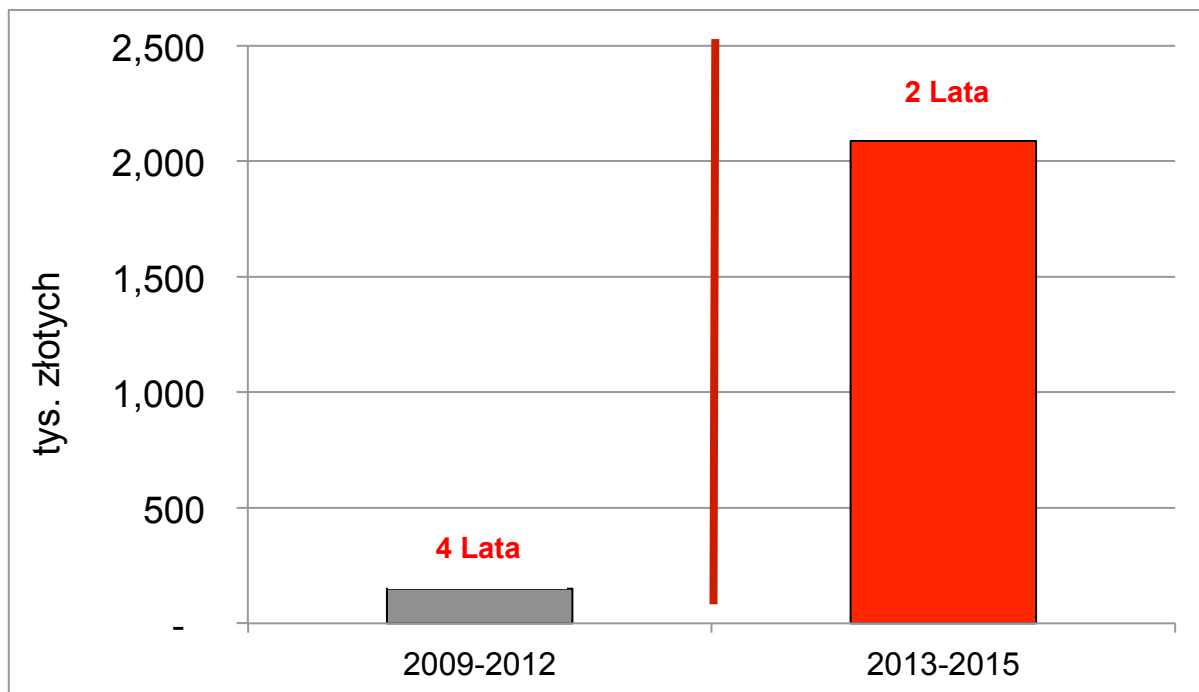
Załącznik nr 1: Wyniki INE PAN 2012-2013**PUBLIKACJE****Liczba cytowań wg. Web of Sciences****Średnia liczba punktów uzyskanych na artykuł naukowy**

Sumaryczna liczba punktów uzyskanych za publikacje naukowe (dla 3N)

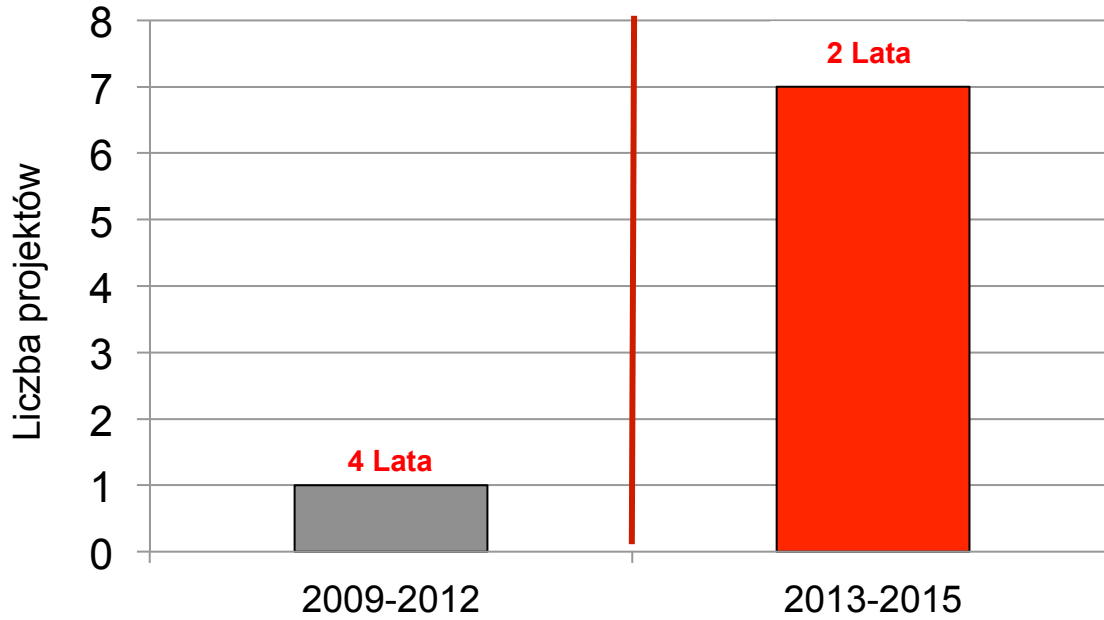
GRANTY

Wartość przyznanych projektów badawczych (NCN, NCBiR, MNiSW)

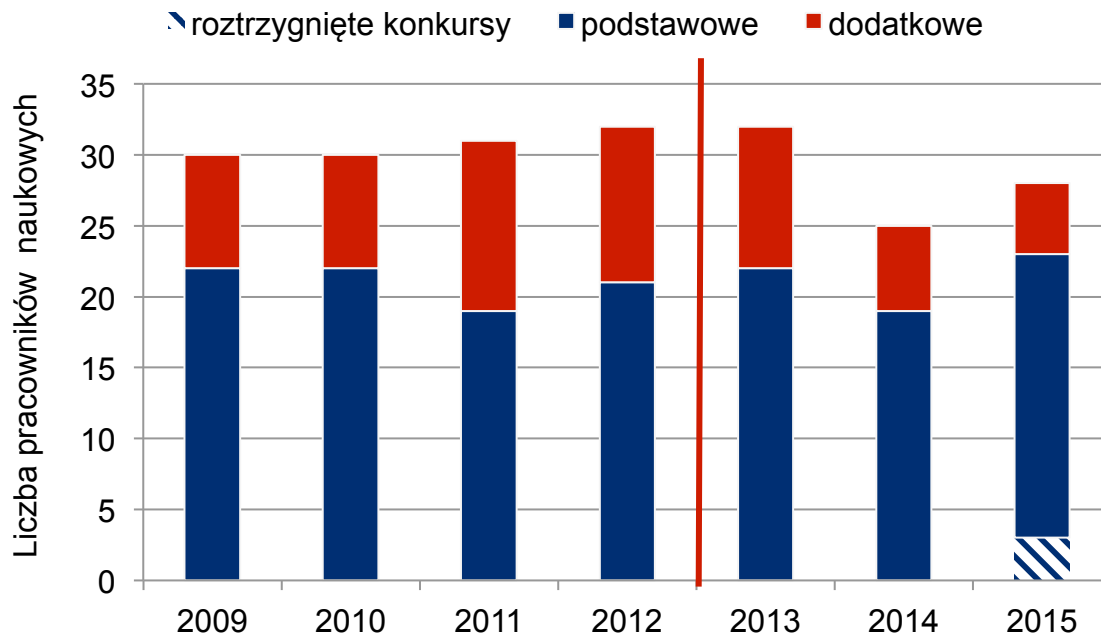

Liczba przyznanych projektów badawczych (NCN, NCBiR, MNiSW)

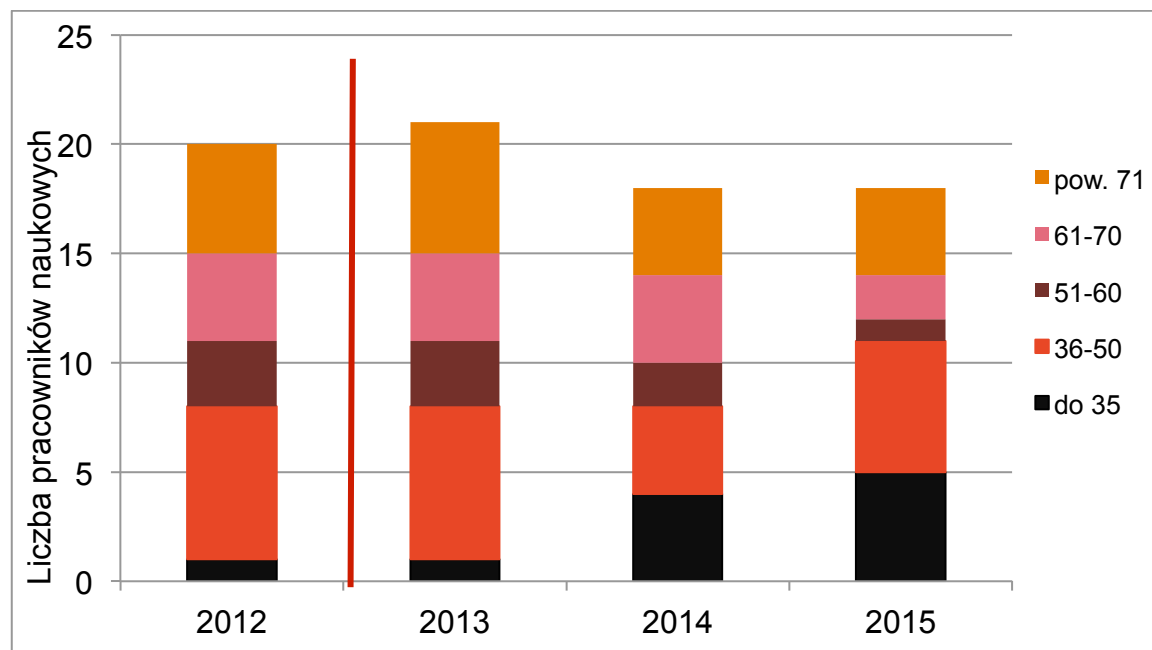

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

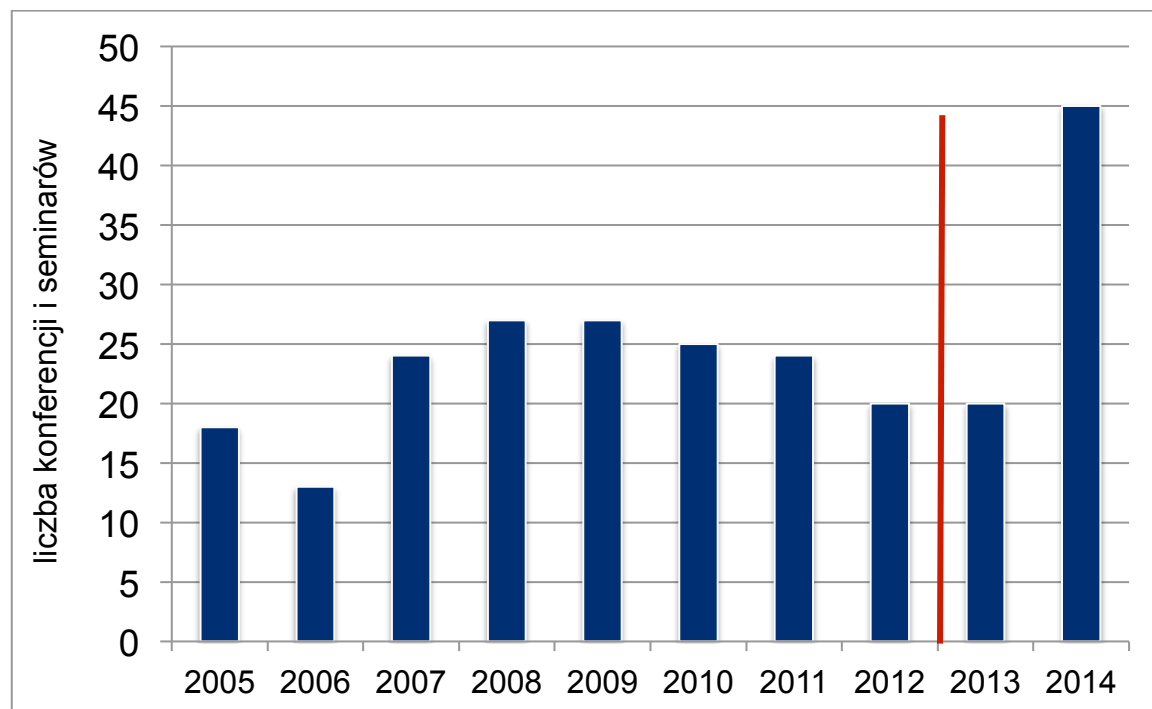
Podstawowe i dodatkowe miejsce pracy w INE PAN

Podstawowe miejsce pracy według kategorii wiekowej

Liczba seminariów i konferencji

Jak było? Stan zastany w maju 2013 r.

Wyniki zewnętrznych ocen INE PAN za okres przed majem 2013

- 1. Ocena parametryczna MNiSW**
  - a. Obniżenie kategorii do B (w skali A+, A, B, C)
  - b. INE PAN wśród 18% najgorszych instytutów PAN
  - c. Duży spadek dotacji w 2015 r.
- 2. Ocena Rady Kuratorów**
  - a. Brak grantów badawczych
  - b. Bardzo mało publikacji zagranicznych z impact factor
  - c. Niska jakość organizacji studiów (doktoranckich)
  - d. Niekorzystna struktura zatrudnienia (odwrócona piramida wieku)
- 3. Prokuratura i audyt zewnętrzny**
  - a. Głębokie nieprawidłowości finansowe, prawne i organizacyjne
  - b. Śledztwo Prokuratury toczone z 3 niezależnych zgłoszeń

May 4, 2015
15

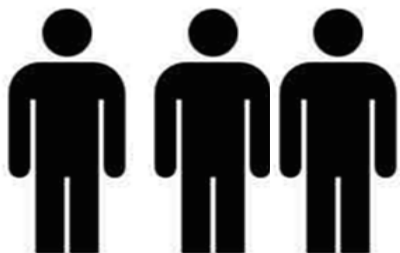
Głębokie nieprawidłowości

- 1. Nielegalne prowadzenie kilkunastu toków i edycji studiów:** brak uchwał i zarządzeń tworzących studia, brak ewidencji dyplomów, brak uchwał ws. programów studiów, brak dokumentacji przebiegu studiów, przyjęcia na studia doktoranckie bez stopnia magistra, itd.
- 2. Oszukanych kilkuset studentów – milionowe roszczenia:** nieprawdziwe oferty, oferowanie tytułów i stopni których Instytut nie mógł przyznawać, powoływanie się na nieistniejące możliwości wydawania dyplomów z jednostką zagraniczną.
- 3. Podpisanie aktu notarialnego na założenie spółki „Centrum Edukacyjne PAN” mającej przejąć działalność dydaktyczną na rzecz członków kierownictw INE PAN.**
- 4. Nielegalna sieć naukowa: ok. 2,5 mln złotych wydatków bez podstawy prawnej, ok 400 tys złotych rocznie.**
- 5. Nieprawidłowości w sferze naukowej, prawnej i organizacyjnej:** naruszenia Ustawy o PAN, Statutu INE PAN, Ustawy o Szkolnictwie

Wyższym
Informacja o sytuacji INE PAN

May 4, 2015
16

Nieprawidłowości finansowe (przykłady)

1. Wypłata **0,5 miliona** złotych za programy studiów i sylabusy, które nigdy nie były uchwalone (często te same)
2. **Krzyżowe podpisywanie umów** pomiędzy członkami kierownictwa na dzieła, które nie powinny być realizowane (założenia programowe, wytyczne itp.)
3. Realizowanie działań **całkowicie niezgodnie z prawem** (bez podstawy prawnej, regulacji, bez planu finansowego itp.)
4. Zawieranie **umów z naruszeniem zasad etycznych (członkami rodzin)**
5. **Czerpanie korzyści majątkowych** w ramach dodatkowych umów dochodzących jednorazowo do 50 tysięcy złotych.
6. **Miesięczne wynagrodzenia dochodzące do 10,000- 20,000 zł** – nawet dla osób, którzy mieli **zero publikacji, zero grantów i zero zajęć dydaktycznych.**

May 4, 2015
17

Całkowity rozkład organizacyjny INE PAN

1. Brak
  - a. Regulaminu organizacyjnego (3 różne struktury organizacyjne)
  - b. Planów finansowych
  - c. Funduszy rezerwowych
  - d. Decyzji
  - e. Zarządzeń
  - f. Uchwał Rady Naukowej ws. dydaktyki i kluczowych kwestii nauki
  - g. Dokumentacji przebiegu studiów
  - h. Wielu innych dokumentów we wszystkich obszarach.

Konieczność przyjęcia ponad 120 aktów normatywnych

W każdej sprawie trzeba opracowywać rozwiązania od podstaw

Całkowity rozkład organizacyjny INE PAN

1. Brak
  - a. Regulaminu organizacyjnego (3 różne struktury organizacyjne)
  - b. Planów finansowych
  - c. Funduszy rezerwowych
  - d. Decyzji
  - e. Zarządzeń
  - f. Uchwał Rady Naukowej ws. dydaktyki i kluczowych kwestii nauki
  - g. Dokumentacji przebiegu studiów
  - h. Wielu innych dokumentów we wszystkich obszarach.

Konieczność przyjęcia ponad 120 aktów normatywnych

W każdej sprawie trzeba opracowywać rozwiązania od podstaw

Informacja o sytuacji INE PAN

May 4, 2015
18

Zaniedbania w obszarze Prezydium Rady Naukowej

Naruszenia obowiązków wynikających z Ustawy o PAN

- a. Konkursy na stanowiska naukowe – **brak**
- b. Regulamin ocen pracowników naukowych – **brak**
- c. Oceny okresowe pracowników naukowych – **brak**
- d. Uchwalenie profilu naukowego Instytutu – **brak**
- e. Plany finansowe – **brak**
- f. Opiniowanie kierowników komórek organizacyjnych – **brak**
- g. Ustalanie zasad opłat za studia – **brak**
- h. System kontroli jakości studiów – **brak**

Konsekwencje będą trwały jeszcze przez długi czas (dokumentacja, świadectwa)

Informacja o sytuacji INE PAN

May 4, 2015
19

Obowiązki Rady Naukowej - dydaktyka

Akt prawny	Data uchwalenia
Wnioski RN o utworzenie studiów doktoranckich (art. 195 pkt.3)	brak
Akty utworzenie studiów doktoranckich (par. 3, rozp. 05.10.2011)	brak
Uchwały RN ws. Regulaminu studiów doktoranckich (art. 195 pkt. 6)	brak
Uchwały RN określająca efekty kształcenia (art. 11.1)	brak
Wzory dyplomów i przekazanie do Ministra (art. 167 1 a)	brak
Uchwały RN ws. zaopiniowania kierownika studiów doktoranckich (par. 6.1)	brak
Uchwały RN ws. Warunków i trybu rekrutacji na studia doktoranckie	brak
Uchwały RN ws. Zatwierdzenia regulaminu samorządu doktoranantów	brak
Tekst ślubowania zawarty w statucie jednostki (art. 196a)	brak

Informacja o sytuacji INE PAN

May 4, 2015
20

***Wszystkie nieprawidłowości zostały
sanowane i zgłoszone do
Prokuratury***

***Wprowadzane są zasady
doskonałości naukowej***

***Instytut ma bardzo dobre wyniki
naukowe***

4 May 2015
21

Załącznik nr 2 Wykaz działań sanacyjnych przeprowadzonych w okresie maj 2013-2015.

Obszar INE PAN		Stan zastany na dzień objęcia funkcji w maju 2013 r.	Efekty prac sanacyjnych i rozwojowych w 1. roku
Sfera nauki			
1	Okresowe oceny aktywności naukowej pracowników przez Radę Naukową (art. 96 i 54 Ustawy o PAN)	Brak	Rozpoczęto przez Dyрекcję INE PAN – konieczne do realizacji przez Radę Naukową w kadencji 2015-2019.
2	Regulamin ocen okresowych pracowników naukowych uchwalony przez Radę Naukową (art. 96 Ustawy o PAN)	Brak – regulamin nie zatwierdzony przez Wiceprezesa PAN	Rozpoczęto przez Dyрекcję INE PAN – konieczne do realizacji przez Radę Naukową w kadencji 2015-2019.
3	Określenie profilu naukowego Instytut przez Radę Naukową (art. 54 Ustawy o PAN)	Brak	Rozpoczęto przez Dyрекcję INE PAN – konieczne do realizacji przez Radę Naukową w kadencji 2015-2019.
	Konkursy na stanowiska naukowe (art. 91 Ustawy o PAN)	Brak – zatrudnianie na stanowiska naukowe bez obligatoryjnych konkursów	Realizowane
4	System planowania badawczego i regularne seminaria naukowe	Brak Przykłady zakładów które nie odbyły żadnych seminariów przez okres 8 lat	Uruchomienie systemu planowania działalności badawczej i regularnych seminariów naukowych zakładów – Zrealizowana w 2014 r. aktywność seminaryjna i konferencyjna była największa od wielu lat
5	Środki na rozwój młodych pracowników naukowych	Brak	Otrzymane dwie dotacje MNSIW - pierwsze wniosek od 15 lat
6	Rozwój młodych pracowników nauki	Brak Odejścia młodych pracowników Brak nowych młodych asystentów i adiunktów od wielu	W 2014 30% kadry naukowej stanowią młodzi naukowcy, z dorobkiem naukowym w prestiżowych pismach naukowych: Journal of Economic Development, Oxford Review of Economic Policy, Journal of Banking and Finance.

7	Program rozwoju naukowego	Brak	Uruchomienie procesu tworzenia długoterminowego programu rozwoju naukowego Instytutu (do uchwalenia przez Radę Naukową w kadencji 2015-2018). Powołanie pełnomocnika ds. strategii i rozwoju oraz wprowadzenie obowiązku określania w planach jednostek badawczych obszarów i profilu naukowego.
8	Fundusz wsparcia działalności badawczej	Brak	Utworzono i przypisano do zakładów badawczych wg. wyników pracy badawczej liczonych według zasad parametryzacji
9	Program działalności wydawniczej	Brak	Opracowano
Sfera dydaktyki			
1	Podstawy prawne działalności dydaktycznej	Brak	Opracowano i uchwalono ok. 120 brakujących aktów normatywnych (uchwał, zarządzeń i decyzji).
2	Zarządzenie i decyzje ws. Dyrektora o utworzeniu studiów	Brak	Wprowadzono w życie 35 brakujących decyzji i zarządzeń:
3	Uchwały Rady Naukowej ws. studiów doktoranckich i podyplomowych	Brak	Uchwalono 46 brakujących uchwał
4	Podstawy prawne KSSI	Brak zgodnych z prawem	Uregulowano i podpisano porozumienie o rozwiązaniu
5	Samorząd doktorantów	Brak	Ukonstytuowano i uchwalono niezbędne regulacje działalności samorządu
6	Kierownicy studiów podyplomowych	Brak	Powołano
7	Sekretarze studiów	Brak	Powołano
8	Opiekunowi naukowci	Brak	Wyznaczono opiekunów dla 187 doktorantów
9	Regulamin studiów doktoranckich	Brak zgodnego z prawem	Uchwalono
10	Regulamin studiów podyplomowych	Brak zgodnego z prawem	Uchwalono
11	Regulamin wynagradzania za prace w działalności dydaktycznej oraz	Brak	Uchwalono

	wynagrodzeń		
12	System pomocy materialnej	Brak	Opracowano
12	Regulamin przyznawania pomocy materialnej	Brak	Opracowano
13	Instrukcja kalkulacji kosztów dydaktyki	Brak	Opracowano
14	Wzory umów dla wykładowców	Brak zgodnych z prawem	Opracowano
15	Wzory umów dla uczestników studiów	Brak zgodnych z prawem	Opracowano
16	Kosztorysy studiów podyplomowych	Brak	Opracowano
17	Kosztorysy studiów doktoranckich	Brak	Opracowano
Sfera administracji i prawo pracy			
1	Statut	Brak niezbędnych zapisów w zakresie działalności dydaktycznej	Opracowano i dostosowano
2	Regulamin organizacyjny	Brak	Opracowano i wprowadzono w życie
3	Regulamin pracy	Brak zgodności ze Statutem	Opracowano
4	Regulamin wynagradzania	Brak zgodności z ustawą	Zmieniono
5	Pełnomocnictwa do podpisywania umów z Dyrektorem Instytutu	Brak	Uregulowano i zagwarantowano nadzór Rady Naukowej
6	Ustalenie zakresu czynności pracowników	Brak	Opracowano i wprowadzono
7	Program gospodarczy Instytutu	Brak	Opracowywany
8	Program rozwoju naukowego	Brak	Opracowywany
9	Zasady rachunkowości	Brak aktualizacji do zmian w rodzaju i skali działalności dydaktycznej	Uaktualniono
10	Fundusze rezerwowe	Brak	Utworzono
11	Roczne plany finansowe	Brak	Opracowano za rok 2013 i 2014 Plany przekazywane do Rady Kuratorów zgodnie z Rozporządzeniem, co nie było czynione przez wiele lat
12	Szkolenia BHP	brak	Prowadzone
13	Regulacja czasu pracy	Brak zgodności z	Uregulowano

		urlopów sięgające 4 lat	
14	Ewidencja urlopów bezpłatnych	Brak	Sanowane
15	Archiwizacja spraw osobowych	Niezgodnie z rozporządzeniem	Uregulowano
16	Zawieranie umów o pracę i cywilnoprawnych	Przypadki zawierania umów bez stosownych pełnomocnictw	Uregulowano
17	Wzory umów dla wykładowców	Brak zgodnych z prawem	Opracowano
18	Regulamin wynagradzania za prace w działalności dydaktycznej oraz określenie stawek wynagrodzeń	Brak	Uchwalono
19	Podział funduszy ZFŚS	brak	Uregulowano

Wyniki programu naprawczego zrealizowanego po maju 2013 r (wg. wskaźników)

1. Poprawa struktury wiekowej.

- Średnia wieku spadła z 59,3 w maju 2013 r. do 56,1 lat w grudniu 2014.
- Wzrost liczby pracowników poniżej 35 r. życia o cztery osoby.
- Spadek liczby pracowników powyżej 50 r. życia z 22 do 18
- Spadek liczby pracowników powyżej 70 r. życia o dwóch
- 30% nowej kadry z dorobkiem w wysoko-punktowanych pismach (30-40 pkt).

2. Skokowy wzrost jakości publikacji

- 6-krotny wzrost wysoko-punktowanych publikacji zagranicznych z impact factor z listy A MNiSzW afiliowanych w INE PAN (z 1 w 2012 do 6 w 2014).
- Niemal 2-krotny wzrost średniej liczby punktów za publikacje na liście A i B na jednego pracownika naukowego (z 12 pkt. w 2012 r. do 21 pkt. w 2014).
- Wzrost o 30% średniego poziomu punktów za publikacje naukową (z 7 w 2012 r. do 9 pkt w 2014 r.).
- Całkowite odwrócenie udziału publikacji zagranicznych w publikacjach z listy A do niemal 100% (w 2012 proporcje odwrotne: aż 7 na 8 artykułów z listy A wydanych zostało w piśmie polskim (dzisiaj 9 pkt).

3. Skokowy wzrost aktywności grantowej

- 8-krotny wzrost liczby realizowanych grantów z 1 w 2012 r. do 8 grantów w 2015 r
- 21-krotny wzrost aplikacji o granty z 0 w 2012 do 21 aplikacji w 2014 (wartość wszystkich aplikacji grantowych wynosiła blisko 10 mln złotych).
- 3-krotny wzrost aplikacji o granty międzynarodowe (z 0 w 2012 do 3 w 2015).
- Pierwsza w historii aplikacja o projekt Horzont 2020

- Aplikacje grantowe złożono do: NCN, NCBiR, MNiSzW, EU, Institute for New Economic Thinking.

4. Wzrost i pracowników na podstawowym miejscu pracy i zwiększenie atrakcyjności INE PAN jako miejsca afiliacji.

- 100% artykułów zagranicznych z impact factor z listy A opublikowane przez pracowników na I miejscu pracy (w 2012 – 0%)
- 100% artykułów na liście A opublikowane przez pracowników na I miejscu pracy (w 2012 - 75%)
- 100% grantów realizowanych przez pracowników na I miejscu pracy
- Spadek stosunku pracowników na II etacie do pracowników na I etacie
- Wzrost udziału pracowników naukowych na I miejscu pracy do zatrudnionych ogółem z 60% w 2013 do 70% w 2014 (odpowiedni spadek udziału pracowników na II miejscu pracy z 40% do 30%).
- Po raz pierwszy od wielu lat nastąpiły aplikacje o granty z afiliacją INE PAN przez pracowników spoza INE PAN.
- Pierwszy artykuł zagraniczny z impact factor (35 pkt MNiSzW) afiliowany przez członka sieci fellow INE PAN, której budowa rozpoczęła się w 2014 r.

5. Poprawa sytuacji finansowej i wzrost udziału przychodów z działalności badawczej

- Wzrost płynnych rezerw finansowych o 1 mln zł do wysokości 3 mln złotych (przy dotacji rocznej MNiSzW w wysokości ok. 2 mln złotych).
- Wzrost udziału dotacji statutowej w przychodach ogółem z 30% w 2012 r. do ponad 42% w 2014.
- Wzrost udziału wartości przyznanych projektów badawczych w dotacji statutowej z 0 w 2012 r. do 37%, a w przychodach do 15,7% w 2014 r.
- Wzrost udziału przychodów do projektów badawczych do przychodów ogółem z 0 w 2012 do 3,5% w 2014 r. (średnia za lata 2009-2012 – 2%).
- Wzrost przychodów z projektów badawczych w stosunku do przychodów z działalności dydaktycznej z 0 w 2012 r. do 27% w 2014 r.
- Redukcja roszczeń wynikających z braku podstaw prawnych działalności dydaktycznej (w wyniku sanacji podstaw prawnych skala potencjalnych roszczeń spadła z 6-10 mln złotych do ok. 100-200 tyś).

Social Science Research Network sklasyfikował INE PAN po raz pierwszy w historii instytutu i od razu na 136 pozycji wśród 1.500 najlepszych ośrodków ekonomicznych na świecie na dzień 1 stycznia 2015r.

Załącznik nr 3

Wykaz pominiętych w procedurze oceny oficjalnych dokumentów INE PAN

Z protokołu posiedzenia Rady Kuratorów z dnia 20 lutego oraz załączonych do niego dokumentów wynika, że w procedurze oceny pominięto wszystkie oficjalne dokumenty świadczące pozytywnie o rozwoju INE PAN.

Członkowie Rady Kuratorów oraz członkowie zewnętrzni Komisji ds. oceny działalności INE PAN nie poinformowani zostali o – znanych prof. M. Marody oraz prof. J. Wilkinowi – następujących dokumentach:

- 1) Oficjalne stanowisko samorządu doktorantów z 27 stycznia br., w którym wysoko oceniono współpracę z Dyrekcją INE PAN i podkreślono wzrost jakości zajęć i opieki naukowej;
- 2) Stanowisko MNiSW, w którym wysoko oceniono proces sanacji studiów i wskazano, że dzięki podjętym przeze mnie działaniom INE PAN został uchroniony przed wielomilionowymi roszczeniami
- 3) Pisma dużych grup studenckich wyrażające poparcie dla działań podejmowanych przez nową Dyrekcję INE PAN
- 4) Pisma pracowników INE PAN wyrażające poparcie dla kierunku zmian w INE PAN
- 5) Opinia biura prawnego PAN ws. nieprawidłowości w INE PAN przed majem 2013.
- 6) Wniosek do Prezesa PAN i opinia INE PAN w sprawie stanowiska Rady Naukowej z dnia 3 lipca 2014
- 7) Stanowisko INE PAN ws. raportów tzw. komisji ds. sanacji i wniosków
- 8) Konkluzje i wnioski z analizy wewnętrznego postępowania wyjaśniającego zrealizowanego w ramach programu naprawczego INE PAN, w którym zwrócono uwagę na następujące nieprawidłowości, jakie miały miejsce w INE PAN przed majem 2013 r.:
  - Przypadki czerpania korzyści majątkowych i zawieraniu nieuzasadnionych interesem INE PAN umów cywilnoprawnych, w tym np.: umów na kwotę ponad 0.5 mln złotych, których przedmiotem było opracowywanie różnego rodzaju wytycznych, sylabusów, programów, które nigdy nie były uchwalone przez Radę Naukową, nie były ujęte w planach finansowych i ewidencji INE PAN.
  - Przypadki zawierania umów z członkami rodzin, w tym w taki sposób że rodzic-pracownik INE PAN był osobą odpowiedzialną za odbiór dzieła od swojego dziecka;
  - Niską aktywność naukową, podkreślając fakt, że niektóre zakłady badawcze INE PAN nie odbyły ani jednego seminarium naukowego w okresie 8 lat.
  - Prowadzenie dokumentacji przebiegu studiów niezgodnie z obowiązującym prawem, w wyniku czego doprowadzono do sytuacji braku podstawowej dokumentacji pozwalającej na prawomocne wydawanie świadectw i dyplomów (brak albumu studentów, protokołów komisji egzaminacyjnych, list studentów przyjętych na studia, ewidencji wydanych dyplomów, braki w dokumentacji osobowej studentów; stwierdzono też przypadek przyjęcia na studia doktoranckie bez wymaganego prawem stopnia magistra).
  - Realizację niektórych projektów niezgodnie z obowiązującym prawem, w tym w szczególności prawem budżetowym i obowiązującymi zasadami finansowania nauki.
  - Realizację projektów, z których tylko część budżetu finansowała realne prace

- Nieprzestrzegania przepisów prawa, w wyniku czego w INE PAN całość działalności dydaktycznej INE PAN prowadzona była niezgodnie z obowiązującym prawem.
- W sferze dydaktyki stwierdzono brak ok. 120 aktów normatywnych wymaganych do prawomocnego prowadzenia studiów i działalności statutowej INE PAN, w tym szeregu uchwał Rady Naukowej i zarządzeń, m.in: i) brak wniosków RN o utworzenie studiów doktoranckich, ii) brak programów studiów, iii) brak aktów utworzenia studiów doktoranckich, iv) brak regulaminu studiów doktoranckich, v) brak uchwał RN określającej efekty kształcenia, vi) brak zatwierdzonych przez RN wzorów dyplomów, vii) brak uchwał RN ws. zaopiniowania kierowników studiów doktoranckich, viii) brak uchwał RN ws. warunków i trybu rekrutacji na studia doktoranckie, ix) brak ustanowienia samorządu doktorantów i regulaminu samorządu doktorantów, x) brak regulaminu pomocy materialnej.
- Brak szeregu wymaganych Statutem regulacji wewnętrznych w innych sferach, w tym m.in.: i) brak regulaminu organizacyjnego, ii) brak rocznych planów finansowych, iii) brak programu rozwoju naukowego, iv) brak programu rozwoju gospodarczego. Brakowało też wielu uchwał i opinii Rady Naukowej, m.in. w sprawie: vi) planu finansowego, vii) konkursów na stanowiska naukowe, viii) powoływania kierowników komórek organizacyjnych, ix) zasad ustalania opłat za studia, x) systemu kontroli jakości studiów, xi) funduszy rezerwowych, xii) okresowych ocen pracowników.

Wszystkie ww. dokumenty są dostępne w INE PAN.

Załącznik nr 4 Protokół ze spotkania z pracownikami w dniu 26 czerwca 2013 r.

PROTOKÓŁ ZE SPOTKANIA PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH INSTYTUTU NAUK EKONOMICZNYCH PAN W DNIU 26 CZERWCA 2014 ROKU

W dniu 26.06.2014 r. w Instytucie Nauk Ekonomicznych PAN w Warszawie odbyło się spotkanie Dyrektora Instytutu z pracownikami naukowymi. Celem spotkania było przedstawienie informacji o aktualnej sytuacji i przyszłości INE PAN.

Na wstępie Dyrektor INE PAN prof. C. Wójcik powitał wszystkich zebranych i zaznaczył, iż prezentacja oparta jest na faktach i dostępnych dokumentach. W pierwszej kolejności omówione zostały efekty działań rozwojowych i naprawczych ostatnich miesięcy, następnie kondycja i przyszłość INE PAN.

Dyrektor przedstawił efekty działań rozwojowych i naprawczych ostatnich miesięcy. Wymienił tu 1) uratowanie INE PAN przed większością roszczeń i przyjęcie ponad 120 brakujących aktów normatywnych, 2) ogromny wzrost aktywności grantowej z 0 w 2012 do 13 w I połowie 2014 r. (12 grantów NCN i NCBiR, oraz aplikacja w ramach Horyzont2020), 3) odmłodzenie kadry (od września br. ok. 20-25% nowej kadry na podstawowych miejscach pracy), 4) umiędzynarodowienie Instytutu (Horyzont2020 – włączenie w system i aplikacja, konferencje z KE, nawiązana współpraca z BŚ i in).

C. Wójcik zaznaczył, iż dokonane zmiany niwelują najważniejsze słabości INE PAN wykazane w ocenach parametrycznych oraz analizie Rady Kuratorów, m. in.:

- zwiększanie zdolności do absorpcji grantów zewnętrznych,
- odmłodzenie i odwrócenie niekorzystnej piramidy wieku,
- umiędzynarodowienie Instytutu,
- koncentrowanie potencjału badawczego w INE PAN,
- przesunięcie priorytetów na działalność badawczą,
- konsekwentna sanacja nieprawidłowości i poprawa systemu dydaktycznego.

Następnie Dyrektor przedstawił kondycję Instytutu, która była dramatycznie zła praktycznie we wszystkich sferach funkcjonowania: naukowym, organizacyjnym, prawnym i etycznym.

W sferze naukowej dotyczy to obniżenia kategorii z A+ do B (INE PAN wśród 18% najgorszych instytutów PAN), a także oceny Rady Kuratorów wskazującej na brak grantów badawczych, niską jakość organizacji studiów (doktoranckich), niekorzystną strukturę zatrudnienia (odwrócona piramida). Audyt zewnętrzny wykazał rażące nieprawidłowości prawne i organizacyjne oraz zostały skierowane wnioski do Prokuratury.

W sferze organizacyjnej, jak przedstawił Dyrektor, brak było większości kluczowych aktów wymaganych prawem: 1) regulaminu organizacyjnego (3 różne struktury organizacyjne w 3 różnych dokumentach), 2) funduszy statutowych, 3) planów finansowych, 4) listy zadań

wszystkich obszarach. Konieczne było przyjęcie ponad 120 aktów normatywnych i opracowywanie rozwiązań od podstaw.

W sferze prawnej, etycznej oraz kwestii odpowiedzialności C. Wójcik zaprezentował postępowanie XXX (wyплаты dla trzech członków kierownictwa 0,5 miliona złotych tylko za programy studiów, często te same, krzyżowe podpisywanie umów pomiędzy sobą nawzajem dot. wydania książek, założeń programowych, wytyczne itp., w wielu obszarach działania całkowicie niezgodnie z prawem - bez podstawy prawnej, regulacji, bez planu finansowego itp., zawieranie umów z naruszeniem zasad etycznych (z członkami rodzin). Dyrektor powiedział też o odpowiedzialności ścisłej administracji, która umożliwiała działalność byłego kierownictwa, przygotowywała i potwierdzała umowy i dokumenty pod względem formalnym, czerpała korzyści (wysokie wynagrodzenie zasadnicze, wiele dodatkowych umów: w granicach 10,000-16,000 złotych miesięcznie).

Dyrektor powiedział, że mówiąc o odpowiedzialności trzeba zwrócić także uwagę na wytworzoną kulturę organizacyjną na przestrzeni lat, którą częścią byli wszyscy pracownicy naukowych INE PAN (Dyrektor powiedział, że także przyjmuje za to odpowiedzialność jako pracownik INE PAN od 15 lat). Wytworzona kultura organizacyjna prowadziła do: braku reakcji na podejmowane działania, braku reakcji i działań ze strony Rady Naukowej, umożliwienia czerpania korzyści indywidulanych w różnych obszarach, co w procesach sądowych podnosi dziś byłe kierownictwo.

Dyrektor stwierdził, iż zagubione zostało dobro Instytutu.

Patrząc przez pryzmat wytworzonej kultury organizacyjnej odpowiedzialność za złą kondycję INE PAN ponosi także Rada Naukowa, która zgodnie z Ustawą o PAN (art. 55) i Statutem (par. 17) odpowiada za nadzór bieżący nad Instytutem. Tymczasem, w sferze dydaktyki brak było szeregu uchwał RN wymaganej prawem, m.in.: 1) wniosku RN o utworzenie studiów doktoranckich (art. 195 pkt.3), 2) aktu utworzenia studiów doktoranckich (par. 3, rozp. 05.10.2011), 3) uchwał RN ws. Regulaminu studiów doktoranckich (art. 195 pkt. 6), 4) uchwały RN określającej efekty kształcenia (art. 11.1), 5) zatwierdzonych przez RN wzorów dyplomów (art. 167 1 a), 6) uchwały RN ws. zaopiniowania kierownika studiów doktoranckich (par. 6.1), 7) uchwały RN ws. warunków i trybu rekrutacji na studia doktoranckie, 8) uchwały RN ws. zatwierdzenia regulaminu samorządu doktorantów, 9) tekstu ślubowania zawartego w statucie jednostki (art. 196a).

W kwestii odpowiedzialności Rady Naukowej w sferze funkcjonowania INE PAN Dyrektor powiedział, że brak było wielu innych uchwał i opinii, m.in.ws: 1) planu finansowego, 2) konkursów na stanowiska naukowe, 3) powoływania kierowników komórek organizacyjnych, 4) ustalania opłat za studia, 5) systemu kontroli jakości studiów, 6) funduszy rezerwowych, 7) prac badawczych zakładów, 8) okresowych ocen pracowników.

W dalszej części spotkania Dyrektor podał przykłady naruszeń i braku dbałości o dobro Instytutu.

Pierwszym przykładem jest Spółka Centrum Edukacyjne PAN założona niezgodnie z prawem (brak zgody MNiSW) z pominięciem statutowych organów oraz wbrew interesowi INE PAN (60% udziałów – p. XXX, 30% udziałów – p. XXX, 10% udziałów – INE PAN, zarząd – p. XXX, XXX, brak udziału INE PAN).

Inny przykład podany przez C. Wójcika to studia dla dziennikarzy z instytucją publiczną XXX

złotych (przy kwocie 68,3 tysięcy dla wszystkich wykładowców) oraz ok. 65 tysięcy dla 3 osób z obsługi (koszty organizacyjne studiów 100 tys.). Studia były prowadzone niezgodnie z prawem. Instytucja XXX zgłosiła, że zamierza zwrócić się o zwrot dotacji ze względu na przeprowadzenie studiów niezgodnie z umową. Instytut odnotował stratę na działalności studium (finansową i rozwojową).

Kolejny przykład zaprezentowany przez Dyrektora to tzw. Międzynarodowa Sieć Naukowa (MSN), którą INE PAN finansuje na kwotę ok. 2 milionów złotych (300-400 tysięcy rocznie w ostatnich kilku latach, tj. koszt zatrudnienia ok. 10 młodych adiunktów rocznie). Dyrektor powiedział, że MSN przedstawia się jako oddzielny byt od INE PAN, nie ma powołanych organów, planów działalności i nie sporządza sprawozdań (brak podstaw do działania). Dyrektor powiedział, że według Decyzji MNiSW, MSN nie jest siecią w rozumieniu ustawy i zaznaczył, iż brak jest podstaw do finansowania MSN z budżetu INE PAN. Dyrektor zaznaczył, iż wyniki badań były wykorzystywane i komercjalizowane w prywatnej działalności, zaprezentował stronę internetową firmy XXX (pełny dostęp i wykorzystanie danych zakupionych przez INE PAN). Dyrektor stwierdził również, że INE PAN finansował dużą część działalności spółki (wynagrodzenia dla członków zarządu, dane, domeny internetowe, itd.). Jest to brak ochrony kapitału intelektualnego INE PAN. Model funkcjonowania MSN: koszty po stronie INE, zyski finansowe – spółka prywatna. Dyrektor powiedział, iż w ramach MSN zawierane były umowy z członkami rodzin, prace odbierane były przez członków rodzin (córka, mąż, matka) w formie zlecenia na opracowanie „założeń”, „wytycznych”, „koncepcji”. Dyrektor przedstawił strukturę wydatków MSN: ogółem 300 tysięcy złotych z czego na ankiety: 5 590,16 zł (ok. 2%), opinie eksperckie: 15 714 (ok. 5%), teksty: 32 387,07 (ok. 10%), redakcja: 80 733,37 (ok. 27%), inne: 142 404,59 (ok. 50%). C. Wójcik przedstawił również efekty badań MSN dla INE PAN w 2013 r.: 38 pkt (7 publikacji) – prof. XXX, 29 pkt (5 publikacji) - dr XXX. Dyrektor powiedział, iż koszt punktu wynosi 4,5 tysięcy złotych (ponad pensje).

Dyrektor przedstawił również inne wydatki w ramach MSN: ryczałt na prywatny samochód – ok. 500 zł /miesiąc, parking na prywatny samochód – ok. 1,200 zł, przygotowanie prezentacji – ok. 1200 zł, opracowanie koncepcji raportu 2013 r. – ok. 4300 zł, ustalenia założeń programowych konferencji i wytyczne dla autorów – ok. 40 tys. zł. Jednocześnie powiedział, iż brak jest dzieł w ewidencji a większość umów i rachunków zostało zrealizowanych w kwietniu 2013 r.

Kolejnym przykładem, który zaprezentował Dyrektor były XXX, gdzie INE PAN wnosi metodologię, realizuje badanie, nadaje wiarygodność swoją marką i finansuje projekt na kwotę ok. 30,000 zł, natomiast płatności pomijają Instytut, a nazwa „XXX” jest zastrzeżona przez firmę XXX. Firma XXX wycenia swoje usługi promocyjne na rzecz INE PAN w wysokości 150 tysięcy zł. Dyrektor powiedział również, iż brak jest wkładu w dorobek Instytutu ujęty w parametryzacji. Dyrektor zaprezentował mechanizm rozliczeń w projekcie - 12 tys. zł dzielone było na 5 osób z czego jedna (nie będąca pracownikiem INE PAN) otrzymywała 5300 zł a 6700 zł dzielone było dla pozostałych wykonawców (4 pracowników INE PAN). Dodatkowo INE PAN miał podpisaną dodatkową umowę (na zbliżone dzieło), w ramach której finansował osobę spoza INE PAN na kwotę 36 tys. zł. W sumie INE PAN finansował projekt XXX, który realizowany jest przez prywatną spółkę.

Kolejny przykład zaprezentowany przez Dyrektora to realizacja umowy (ok. 50 tysięcy

prywatnych (przepływ uprawnień, przepływ potencjału badawczego i granty, korzyści marketingowe i promocyjne) a koszty po stronie Instytutu (koszty bieżące funkcjonowania centrum (-50%), odpływ kosztów pośrednich z grantów (-50%).

Dyrektor przedstawił przykład kontynuacji niektórych złych praktyk w Instytucie.

Pierwszy przykład dotyczył analizy możliwości utworzenia centrum naukowego, w ramach której przygotowano został przez komisję ds. centrów ranking uczelni do wyboru przez INE PAN. W rankingu tym najlepsze publiczne uczelnie w Polsce: UJ i SGH otrzymały 1 pkt, a mało znane uczelnie prywatne uplasowały się na najwyższych pozycjach: WSiSiZ otrzymała 23 pkt, WSM-22, WSB – 20, OWSiZ – 14, a SGH i UJ jedynie 1 pkt.

Inny przykład. Dyrektor opowiedział również o wniosku na wydatkowanie 90 tyś. zł. z budżetu INE PAN na stworzenie koordynacji umożliwiających składanie wniosków w projekcie Horyzont 2020 w sytuacji kiedy INE PAN ma pełną zdolność aplikacyjną i złożył wniosek w ostatnim konkursie.

Dyrektor dodał, że w ostatnim czasie miało też miejsce wydanie zaświadczenia na wzorach stosowanych w KSSI, niezgodnych ze wzorami przyjętymi przez RN.

Podsumowując Dyrektor powiedział, iż praktyka kierownicza powodowała, że dobro INE PAN było rozdierane, często w imię prywatnych, indywidualnych interesów.

W części przypadkach brak było zachowania 3 zasad: praworządności, jakości i efektywności instytucji publicznych, etyki w życiu publicznych. W instytucie elit Polski.

Następnie Dyrektor przedstawił zasady, które powinny i będą w przyszłości obowiązywać w INE PAN: 1) dobro INE PAN stawiane na pierwszym miejscu, 2) wszelkie działania oparte na prawie i bardzo dobrze przygotowane organizacyjnie, 3) idee i pomysły opatrzone bardzo profesjonalną, konkretną implementacją, 4) weryfikacja i windykacja nieuzasadnionych umów i wydatków, 5) wyciąganie konsekwencji w reakcji na działania niezgodne z prawem ogólnym i wewnętrznym, 6) całkowity zakaz zatrudniania członków rodzin, 7) okresowa ewaluacja i ocena projektów, komórek organizacyjnych, pracowników.

Dyrektor powiedział, iż każda nowa inicjatywa musi mieć szczegółowe uzasadnienie i wskazanie konkretnych korzyści naukowych i finansowych dla INE PAN. Musi być również przygotowana pod względem prawnym i organizacyjnym oraz wdrażana i realizowana zgodnie ze ścieżką organizacyjną (Kierownik, Zakład, Kolegium, Dyrekcja) – na każdym etapie szczegółowa analiza pod kątem długofalowego rozwoju INE PAN. Każda inicjatywa także musi być powiązana z konkretną komórką organizacyjną i w ramach kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych osób funkcyjnych i realizowana zgodnie z wewnętrznymi przepisami INE PAN.

Dyrektor powiedział, iż w ciągu najbliższych 3 lat Instytut odbuduje swoją pozycję najlepszej i najbardziej prestiżowej instytucji naukowej w Polsce, która będzie istotnie wpływać na przyszłość kraju. C. Wójcik zaznaczył, iż potencjał Instytutu jest większy niż wynika to z parametryzacji MNiSW a działania rozwojowe będą kontynuowane.

Dyrektor powiedział, iż musimy wyciągnąć lekcje z przeszłości i nie dopuścić żeby się powtórzyła

Po prezentacji Dyrektora głos zabrała m. in. prof. XXX. Zgłosiła protest z powodu złego zorganizowania spotkania. Stwierdziła, iż po tylu uwagach i krytycznych ocenach Dyrektora pracownicy powinni mieć prawo na ustosunkowanie się do tego.

Prof. XXX powiedziała, iż jest przeciw generalizowaniu działań nieetycznych.

W odpowiedzi C. Wójcik powiedział, iż nie było jego intencją generalizowanie. Chodziło jedynie o zarysowanie działań i mechanizmów, które doprowadziły Instytut do miejsca w którym się znalazł.

Na tym spotkanie zakończono.

Protokół sporządziła: XXX